

Miljö- och energidepartementet

Internationella sekretariatet

Rådets möte TT(E) energi 5 mars 2015

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen

Lagstiftning

2. A-punkter

Icke-lagstiftning

3. A-punkter

4. Energiunionen

- *information från kommissionen*
- *åsiktsutbyte*

Dokument: 5868/15 (Ordförandeskapets frågor); kommissionens meddelande väntas den 25 februari

Tidigare dokument: Ej relevant

Faktapromemoria: Ej tillgänglig då kommissionens meddelande ännu inte presenterats.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Nej

Bakgrund

Av kommissionsordförande Jean-Claude Junckers prioriteringar för den nya kommissionens mandatperiod framgår att kommissionen avser att etablera en "Energiunion med en framåtsyftande klimatpolitik".

En av vice ordförandena i kommissionen, Maros Sefcovic, har ansvar för Energiunionen. Han har i olika sammanhang listat fem dimensioner som ska täckas av energiunionen: försörjningstrygghet, fullgörande av inre marknaden, energieffektivisering, minskade klimatutsläpp samt forskning och innovation. Enligt kommissionen handlar det om att meddelandet ska lista ett antal åtgärder på två respektive fem års sikt, med en utblick till 2030.

Kommissionen förväntas presentera ett meddelande om Energiunionen den 25 februari. Meddelandet ska sedan diskuteras på TTE-rådet den 5 mars, miljørådet den 6 mars och på Europeiska rådet den 19-20 mars. På TTE-rådet den 8 juni planerar det lettiska ordförandeskapet att det antas slutsatser.

Det lettiska ordförandeskapet har inför rådsmötet skickat ut tre frågor som ska leda diskussionen. Dessa handlar om att identifiera de viktigaste åtgärder för att avancera och utveckla Energiunionen, om vilka aspekter av energipolitiken som måste hanteras mer skyndsamt samt i vilka dimensioner medlemsstaterna ser möjligheter för regionalt samarbete.

Förslag till preliminär svensk ståndpunkt

Då kommissionens meddelande ännu inte presenterats är regeringens förslag till ståndpunkt preliminär. Regeringen betonar vikten av synergier mellan de fem dimensioner av energiunionen som kommissionen indikerat ska ingå i förslaget.

Regeringen har identifierat åtgärder inom transport- och värmesektorn som konkreta områden för EU att avancera och utveckla Energiunionen. Åtgärder inom dessa sektorer kan bidra både till ökad försörjningstrygghet och minskade klimatutsläpp. I sammanhanget är det viktigt med framtagandet av en EU-strategi för minskning av utsläppen från transportsektorn efter 2020. En sådan strategi bör inkludera el, energieffektivitet och biodrivmedel.

Regeringen anser att Energiunionen ska bidra till att skapa ett energisystem som är i linje med vad som krävs för att klara tvågradersmålet och att EU ska kunna minska sina utsläpp med 80-95 % till 2050. För att nå 2030-målen för förnybart och energieffektivisering behöver ett ramverk för styrning tas fram snarast. Åtgärder för att nå EU:s tre energipolitiska mål om ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft

och försörjningstrygghet ska vara ömsesidigt förstärkande och vidtas parallellt. Fullgörande av den inre marknaden liksom kostnadseffektiva styrmedel mot målet om minskade klimatutsläpp har en särskild betydelse. Ett ensidigt fokus på exempelvis försörjningstrygghet bör undvikas. Energieffektivisering och en högre andel förnybar energi kan bidra till att minska EU:s långsiktiga energiberoende. Subventioner till fossila bränslen inom EU bör fasas ut.

Regionalt samarbete bör bidra till samtliga energipolitiska mål och inte enbart inriktas på åtgärder för försörjningstrygghet.

5. Energiinfrastruktur: uppföljning och prioriteringar

- *information från kommissionen*
- *politisk diskussion*

Dokument: 5871/15 ENER 22 (Ordförandeskapets frågor);
kommissionens meddelande om 10%-målet för sammanlänkningsområden inom elsektorn väntas presenteras den 25 februari

Tidigare dokument:

Förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur
(347/2013)

Meddelande om en europeisk försörjningstrygghetsstrategi för energi
(COM(2014) 330 final)

Faktapromemoria:

2011/12:FPM33 Förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur

2013/14:FPM95 Meddelande om en europeisk försörjningstrygghetsplan för energi

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Förslaget om förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (infrastrukturförordningen) har behandlats i EU-nämnden den 18 november 2011, den 10 februari 2012, den 8 juni 2012 och den 30 november 2012.

Försörjningstrygghetsstrategin har behandlats i EU-nämnden den 5 juni 2014.

Bakgrund

Europeiska rådet antog i februari 2011 slutsatser om att den inre marknaden för energi ska vara färdigställd till 2014 så att gas och elektricitet kan flöda fritt. Huvudprinciperna gällande marknadsregelverket kring detta fastslogs i slutet av 2014 i en kommissionsförordning (CACM – Capacity Allocation and Congestion

Management). Vid Europeiska rådets möte 2011 antogs också slutsatser om att ingen medlemsstat efter 2015 fortsatt ska vara isolerad från EU:s el- och gasnät.

I oktober 2014 antog Europeiska rådet slutsatser om att EU-kommissionen tillsammans med medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att uppfylla ett 10 % sammanlänkningsmål inom elsektorn till 2020. Detta innebär att varje medlemsstat ska ha en handelskapacitet till grannländer på motsvarande minst 10 % av landets installerade elproduktionskapacitet (Sveriges nivå idag motsvarar ca 25 %). Slutsatserna nämner även att kommissionen ska rapportera till rådet om möjligheterna att nå motsvarande sammanlänkningsmål om 15 % till 2030. EU-kommissionen förväntas presentera ett meddelande den 25 februari 2015 som beskriver hur 10 % målet kan nås. Detta ska inkludera en kartläggning av möjligheter till projektfinansiering.

Behovet av energiinfrastrukturbyggnad har också varit en central del av diskussionen kring en europeisk försörjningstrygghetsstrategi för energi. Detta mot bakgrund av den politiska krisen i Ukraina och det ytterligare tryck denna skapat för minskat beroende av energi från tredje land. EU-kommissionen publicerade en strategi för ökad försörjningstrygghet våren 2014 som utgjorde en del av underlaget inför överenskommelsen vid Europeiska rådet i oktober samma år tillsammans med 2030-ramverket för klimat och energi.

I oktober 2014 beslutades också den första allokeringen av EU-medel genom CEF-fonden (Connecting Europe Facility), som är en del av EU:s fleråriga budgetram 2014-2020, till s.k. projekt av gemensamt intresse (PCI). I februari 2015 kommer ett nytt arbetsprogram beslutas för CEF och därefter öppnas två ansökningsomgångar, i mars respektive juni. I december 2014 påbörjades arbetet med att uppdatera den unionsomfattande projektlistan med PCI. Antagande om den nya listan planeras till november 2015.

Mot bakgrund av detta väntas energiministrarna diskutera den fortsatta inriktningen för energiinfrastrukturbyggnad inom EU. Inför diskussionen har ordförandeskapet skickat ut frågor. Frågorna handlar om vilka åtgärder som krävs för att främja implementeringen av en gränsöverskridande energimarknad, hur regionalt samarbete kan underlätta uppfyllandet av 10 % -målet samt hur investeringsklimatet i energisektorn kan förbättras.

Förslag till svensk ståndpunkt

Då slutligt underlag inför mötet ännu inte presenterats är regeringens förslag till ståndpunkt preliminär. En gemensam europeisk elmarknad är att eftersträva, men då måste de marknader som integreras vara väl fungerande. När det gäller åtgärder för att främja implementeringen av en gränsöverskridande energimarknad bör fokus därför inte ensidigt

ligga på hårdvaran, dvs. infrastrukturen, utan även omfatta ”mjuka” delar som implementering av gällande reglering och lagstiftning. En väl fungerande inre marknad skapar incitament för marknadsbaserade investeringar. Vidare anser regeringen att tillämpning av marknadsprissättning bör öka och att TEN-E lagstiftningen som syftar till att främja infrastruktur bör hinna få genomslag och utvärderas innan nya initiativ tas på området.

Regeringen menar att utvecklingen av infrastruktur ska svara mot marknadens behov och ligga i linje med vad som krävs för att klara tvågradersmålet och EU:s mål att minska sina utsläpp med 80-95 % till 2050. Regeringen anser därför att marknaden ska bära huvudansvaret för planering och finansiering av energiinfrastruktur.

Regeringen ställer sig positiv till regionala samarbeten inom energisektorn mot bakgrund av samarbetet med våra grannländer som legat till grund för en väl fungerande nordisk elmarknad. Marknadsdrivna lösningar för förbrukarfleksibilitet, inklusive smarta nät och smarta mätare bör kunna utvecklas vidare.

När det gäller EU-stöd till energiinfrastruktur, exempelvis via CEF-fonden, anser regeringen att fokus nu bör ligga på elsektorn av hållbarhetsskäl, för att göra marknaderna mer effektiva och för att kostnadseffektivt möjliggöra integration av högre andelar förnybart i enlighet med europeiska målsättningar.

6. Övrigt

Implementering av Försörjningstrygghetsstrategin

- Information från Ordförandeskapet och kommissionen

Dokument: Ännu ej tillgängligt.

Försörjningstrygghetsstrategin har behandlats i EU-nämnden den 5 juni 2014.

EU-kommissionen presenterade den 28 maj 2014 ett meddelande där man redogör för en strategi för försörjningstrygghet (Faktapromemoria2013/14:FPM95) med förslag till åtgärder på kort, medellång och lång sikt.

I det korta perspektivet, inför den kommande vintern 2014/2015, föreslås att stresstester utförs tillsammans med uppdatering av krisplaner och back-up mekanismer. På medellång sikt föreslås stärkta kris- och solidaritetsmekanismer, vilket bland annat inkluderar samordning av riskbedömningar och beredskapsplaner samt skydd av kritisk infrastruktur. På medellång och lång sikt föreslås efterfrågedämpande åtgärder, diversifiering av leveransvägar, utbyggnad av viktig infrastruktur

samt förbättrad samordning av nationella energistrategier och att EU bör tala med en röst i externa sammanhang på energiområdet.

Meddelandet behandlades vid det Europeiska rådet i juni 2014 som välkomnade de kortsiktiga åtgärderna. Vid Europeiska rådet i oktober välkomnades de medel- och långsiktiga åtgärderna. Vid TTE-rådet den 5 mars väntas ordförandeskapet och kommissionen informera om implementeringen av strategin. Det kan också förväntas att man utvärderar erfarenheterna från gasförsörjningsläget under vintern.

- *Det Europeiska forumet för kärnkraft*

Dokument: 6170/15

Behandlades senast i EU-nämnden inför TTE-rådet den 9 december 2014

Kommissionen har tidigare föreslagit att det europeiska forumet för kärnkraft- European Nuclear Energy Forum (ENEF), ett diskussionsforum - ska gå upp i det bredare Berlin forum. Den slovakiska delegationen begärde inför TTE-rådet den 9 december 2014 att frågan skulle tas upp som en övrig punkt. Den slovakiska delegationen informerade då om att man önskade fortsätta med Det Europeiska forumet för kärnkraft som en separat process. På energiministermötet väntas den tjeckiska delegationen åter ta upp frågan.